

2022-11-17

rev 2022-11-28

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: M 2022-2180, MSN 2022-00154

Tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken 2023

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden antar miljöenhetens förslag till tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken 2023, inklusive prioriteringar av tillsynsprojekt, enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 17 november 2022.

Sammanfattning

Myndigheter som har tillsynsansvar enligt miljöbalken ska fastställa en tillsynsplan inför varje år. Tillsynsplanen utgår från en behovsutredning med en riskbedömning. Förslag till tillsynsplan för år 2023 finns i bilaga 1 till tjänsteskrivelsen. Uppdaterad behovsutredning finns i bilaga 2 till tjänsteskrivelsen. Tillsynsplanen beskriver arbetsuppgifter, bemanning och prioriteringar inom miljö- och hälsoskyddstillsynen. För 2023 planeras 12 235 timmar (11,1 årsarbetskrafter), fördelat på 14 personer, för tillsyn enligt miljöbalken.

Ärendet

Miljöbalkstillsyn regleras i lag

Verksamheter som kan innebära risk för människors hälsa eller miljön ska få tillsyn och tillsynsmyndigheten ska ha en tillsynsplan för arbetet. Målet är att främja en hållbar utveckling, att skydda nuvarande och framtida miljö, att bevara naturvärden och hushålla med energi och naturresurser.

Tillsynsplanen baseras på en utredning av tillsynsbehovet för miljöbalkstillsynen i kommunen. Behovsutredningen belyser tillsynsbehovet de kommande tre åren, se bilaga 2.

Tillsynsplan för 2023 bifogas som bilaga 1 till tjänsteskrivelsen.

Miljöenhetens resurser

Nacka kommun har ca 560 anmälda ”objekt” inom miljö- och hälso- och områdesskydd, som motiverar regelbunden tillsyn (ej medräknat enskilda avlopp). Utöver dessa finns uppskattningsvis 1400 verksamheter som inte är anmälningspliktiga, men som skulle behöva återkommande tillsyn. Eftersom det handlar om verksamheter som inte måste

anmälas när de startar eller upphör, så behöver många tillsynsprojekt inledas med en inventering för att få en aktuell lista. Om inte miljöenheten tar initiativ till tillsyn så påträffas dessa verksamheter först vid särskilda händelser, till exempel vid utsläpp, klagomål eller liknande. Dessutom hanteras anmälningar, tillstånd, dispenser, remisser och klagomål inom miljöbalksområdet.

Tabellen nedan visar den tid per år som miljöbalksgruppen har använt för tillsyn enligt miljöbalken de senaste åren, inklusive prognos för 2022 och plan för 2023.

Tillsynstid Miljöbalken (timmar)	2019	2020	2021	2022	2023
Budgeterad tid i tillsynsplan	11 850	12 800	10 900	12 300	12 275
Utfall	11 600	11 100	10 600	12 400 prognos	
Utfall årsarbetskraft	10,6	9,8	9,3	11,3 (prognos)	11,1 (planerat)

Planen för 2023 motsvarar ca 11,1 heltidstjänster, som enligt planen fördelas på 14 personer.

Tillsynsbehovet

Tillsynsbehovet varierar beroende på vilka verksamheter och andra tillsynsobjekt som är aktuella, men påverkas även av samhällshändelser, lagändringar med mera. En första behovsutredning togs fram 2013. Den visade att miljöenheten hade personal för cirka 60% av tillsynsbehovet. Sedan dess har miljöenheten haft tillsynsresurser motsvarande storleksordningen 60-70% av det totala tillsynsbehovet.

Enligt den uppdaterade behovsutredningen för 2023-2025 behöver verksamheter med årsavgift 2 998 timmars tillsyn och inkommande ärenden behöver cirka 7 900 timmar. Dessa 10 898 timmar motsvarar grundnivån som krävs för att miljötillsynen ska leverera det som verksamheterna betalar för, respektive ge service i inkommande ärenden. För att leva upp till lagens intentioner och tillhandahålla tillsyn inom samtliga tillsynsområden, så behövs dock ytterligare ca 4 600 timmar per år. Med de befintliga personalresurserna (11,1 årsarbetskrafter) har tillsynsgruppen 12% mer tid än vad som behövs för grundnivån. Det innebär att nuvarande personal räcker för att tillsyna verksamheter som betalar årsavgift samt för att hantera anmälningar, ansökningar, klagomål, remisser och

övergripande arbete. Utöver det finns viss tid att fördela på andra tillsynsprojekt. För att bedriva tillsyn inom hela tillsynsområdet behövs dock 40% mer tillsynstid (totalt 15,6 årsarbetskrafter) jämfört med det som finns tillgängligt för 2023. Det innebär att tillsynsmyndigheten inte täcker alla tillsynsområden och att flera områden behöver prioriteras bort.

Utvecklingen av tillsynstiden

Arbetsuppgifterna inom miljö- och hälsoskyddstillsynen påverkas mycket av hur kommunen utvecklas. Även omvärldshändelser påverkar. Under 2022 har många ärenden varit kopplade till utbyggnaden av Nacka stad. Frågor som relaterar till covid-19 har under året avtagit, men energipriser och risk för elbrist har gjort att väldigt många värmepumpärenden har kommit in efter sommaren. Tillsynen har även i år påverkats av förra årets lagändring som utökade anmälningssplikten för stickande/skärande verksamheter, samt nya regler kring avfallsrapportering. Miljö- och hälsoskyddsinspektörerna och miljöplanerarna har gemensamma experter inom områdena buller, strandskydd och föroreningar. Det ger en stor flexibilitet för experterna, som växlar mellan tillsyn och planering beroende på hur behovet ser ut. Det innebär även ett tillskott för tillsynen, motsvarande cirka 1,25 årsarbetskrafter (inräknat ovan).

Utvecklingen av inkommande ärenden

Ärenden som inte initierats från kommunens sida räknas som ”inkommande ärenden”. Den typen av ärenden påbörjas av anmälan, ansökan, olycka, särskild misstanke om olägenhet, klagomål eller liknande. Några exempel är anmälning av värmepump, ansökan om enskilt avlopp, strandskyddsansökningar, klagomål på buller, samråd eller godkännande av avsteg från villkor, utsläpp och anmälan om marksanering.

Stadsbyggandet innebär både exploateringsrelaterade tillsynsärenden och tillsyn som följer av att verksamheter ligger närmare varandra och att verksamheter hamnar närmare bostäder. Detta gör att mängden inkommande ärenden som har med stadsbyggande och förtätning att göra ligger kvar på en hög nivå även under 2022, och förväntas fortsätta vara hög under 2023.

För 2022 bedömdes behovet av externt initierad tillsyn vara 8 200 timmar, eller 65% av tillsynstiden. Eftersom antalet enkla klagomål har ökat rejält sedan 2018, så har miljöbalkstillsynen i flera år arbetat med att få ner tiden på händelsestyrda ärenden genom:

- 1) Information till kontaktcenter och registratur, så att frågor ska hamna rätt och besvaras på rätt nivå och färre ärenden uppkommer på grund av felregistrering.
- 2) Tydligare sortering mellan frågor och kontakter som inleder ärenden (främst klagomål) har gjort att frågor, som inte kräver så formell hantering, inte har blivit tillsynsärenden.

- Både 1) och 2) innebär att den klagande får information om vad som ryms inom tillsynen och vad som ses som olägenhet. Om det som efterfrågas är information, så informerar vi. Om det verkar handla om olägenhet, eller om klaganden begär att få beslut, så startas tillsynsärende
- 3) Granskning av inkommande ärenden i tillsynsgruppen, för att ge handläggaren stöd, så att nivån och tidsåtgången kan anpassas efter hur komplicerat eller allvarligt ett ärende är, och så att ärendet kan prioriteras utifrån planerad tillsyn och andra inkommande ärenden.
  - 4) Förebyggande, planerad, tillsyn på projekt som annars sannolikt skulle leda till klagomål.

Resultatet är att mängden enkla klagomål har gått ner, samtidigt som tiden per sådant ärende har minskat. Enligt prognosen för 2022 kommer handläggningen av inkommande ärenden trots effektiviseringarna ovan att bli cirka 200 timmar mer än budgeterat. Anledningen till det är främst mängden värmepumpärenden som kommit in efter sommaren.

Tabellen nedan visar tid för händelsestyrd tillsyn enligt tillsynsplan och utfall respektive år.

Tid för inkommande ärenden (timmar)	2019	2020	2021	2022	Mål 2023
Tillsynsplan	7 800	7 800	7 700	8 200	7 900
Utfall	8 100	8 500	7 600	8 400 (prognos)	

Eftersom inkommande ärenden startas av externa parter så går det inte att i förväg säga vilka ärenden som kommer; när ärendena kommer; eller hur mycket tid som ärendena kommer att ta i anspråk. Behovet av denna tillsyn under 2023 bedöms därför utifrån behovsutredningens beskrivning av händelsestyrda aktiviteter tidigare år; utifrån hur det sett ut under innevarande år; arbetet med att effektivisera händelsestyrda ärenden; och hur tillsynsresurserna ser ut. Miljöenheten bedömer därför att behovet för inkommande ärenden för 2023 är 7 900 timmar, vilket motsvarar 65% av tillsynstiden.

Kvalitetsarbete

Miljöenheten arbetar med ständiga förbättringar för att säkerställa rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet inom tillsynen. Det handlar delvis om handläggarnas kompetens och deras kontakter vid tillsyn, men även om informationsarbete och handläggningstid. Ett sätt att mäta kvaliteten är att undersöka hur nöjda kunderna är. Miljöenheten låter därför skicka ut enkäter till kunder som haft kontakt i anmälningsärenden eller fått tillsyn. År 2022 har miljö- och hälsoskyddstillsynen ett nöjd-kund-index (NKI) på 82 (november 2022).

Ett annat sätt att bedöma effekten av miljöbalktillsynen är att utvärdera om verksamheternas tillsynsbehov ändras med tiden. De verksamheter som betalar årlig avgift kan få sänkt avgift om deras egenkontroll är så god att de behöver mindre tillsyn. Miljöenheten informerar om detta vid inspektionerna och korrigerar behovsutredningen för kommande år.

Miljöenhetens tillsyn 2023

Under 2023 räknar miljöenheten med att kunna utföra 4 300 timmar egeninitierad tillsyn. Det innebär tillsyn av verksamheter med årlig avgift (cirka 940 timmars tillsyn på miljöfarliga verksamheter, 1340 timmar på skoltillsyn och 700 timmar på köldmediatillsyn), samt ytterligare 1250 timmar inom projekt med tyngd på energianvändning, fastighetsägares egenkontroll, planerade saneringar och vattenmiljö. (Se förslag till tillsynsplan, bilaga 1)

Ekonomiska konsekvenser

Miljötillsynens budget utgår ifrån målet att tillsynen ska vara avgiftsfinansierad till minst 50%. Tillsynsplanen är anpassad för att budgeten ska klaras. Förslaget till beslut medför inga direkta i övrigt ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Eftersom tillsyn enligt miljöbalken bland annat utförs på verksamheter där barn vistas bedöms förslaget till beslut medföra positiva konsekvenser för barn då tillsynen syftar till att säkerställa att verksamheter följer gällande myndighetskrav.

Bilagor

1. Förslag till tillsynsplan för miljöbalken 2022
2. Behovsutredning 2023-2025

Tore Liljeqvist
Gruppchef miljöbalken
Miljöenheten

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten